

פניני הצדיקים

רבי יצחק בלזר זצ"ל: נולד בעיירה שניפישוק שליד וילנה שבליטא בשנת ה'תקצ"ז (1840). כבר בילדותו ניכרו בו כישרונות גדולים. רב וראש ישיבה לפרושים. מגדולי תנועת המוסר. גאון אדיר. ענוותן. שתקן. הצטיין במיוחד במידת ההבלגה. ייסד ישיבה בסלבודקה בשיטת המוסר. שימש כמשגיח בישיבת קלם. לאחר נישואיו הראשונים בגיל 15 הגיע לישיבת "נביזר" בקובנה. עד מהרה נודע לתהילה במוחו החריף ובשכלו הישר. חידושי הגאונים הצטיינו גם בהבנה יסודית ומעמיקה. כשגדלה משפחתו, רצה ר' יצחק להתפרנס מיגיע כפיו ולמד את אומנות הצבעות. אולם ר' ישראל סלנטר ציווה עליו להיות רב בישראל. ואכן, בשנת ה'תרכ"ה (1865), **והוא עודנו רק בן 25 שנים התמנה להיות רבה של פטרבורג במשך 16 שנים!** שם התגלתה גאונותו, עד שמכל קצוות תבל פנו אליו בשאלות הלכתיות. התפרסם כאחד מגדולי הפוסקים שבדור.

לאחר מכן עבר לקובנה. למד תורה מתוך הדחק. פעמים רבות לא היה בא אוכל לפיו, ומרוב שקידתו בתורה לא השגיח בדבר כלל והמשיך בלימודיו עד שעה מאוחרת בלילה. עסק רבות בתורת המוסר ובתיקון המידות. **למרות שאשתו הייתה עקרה, מעולם לא הציע לה גט וחי עמה יותר מ-35 שנים.** רק כאשר פנתה אליו מיוזמתה והציעה שייתן לה גט, והוא כבר עבר את גיל ה-50 הסכים לגרשה, ואולם גם אז דאג לקיומה ונתן לה סכום כסף גדול, וכלכל אותה כל ימי חייה בכבוד גדול.

לאחר שהתגרש, נשא אשה צעירה שהיו לה כבר ארבעה ילדים, והתנה עמה שתרשה לעזוב את הבית במשך חודש אלול והימים הנוראים, כדי שיוכל להתבודד עם קונו ולעסוק בתשובה ובלמוד מוסר. לאחר זמן נפקד בזרע של קיימא, ולמרות זקנותו עזר לאשתו בניהול הבית, והשתדל בכל האמצעים להסב לה נחת רוח. **כאשר התינוק היה לטפל בתינוק.** בערבי שבתות עזר לאשתו בניקוי הבית ובהכנות לשבת. תמונתו לעיל צולמה כאשר ביקשו מצלם שיצלם את האדם הראשון שיעלה במדרגות והתכוונו למישהו אחר ובאותה עת עלה הרב. נפטר בירושלים ב-י"א אב ה'תרס"ז (1907). ציונו בהר הזיתים. חי כ-67 שנים.

אביו: ר' שלמה. **אחיו:** ר' אברהם אבלי. **מרבותיו:** הגאון ר' ישראל סלנטר. **מתלמידיו:** הגאונים ר' אליהו לופיאן, ר' אהרון בקשט. **חברותא:** ר' נפתלי אמסטרדם. **מילדינו:** בריינה (נישאה לרב חזקיהו יוסף מישקובסקי). **מספריו:** **יפרי יצחק- שו"ת יאור ישראל יכוכבי אור.**

פעם, בשל מחלתו, יצא בחודש אלול בלוויית אשתו אל רופא. כשראה הרופא שהפציינט אינו מוציא הגה מפיו, הביע בפני הרבנית את השתתפותו בצערה, שאשה צעירה ויפה כמותה נפל בגורלה להינשא לבעל זקן ואילם (הייתה זו אשתו השנייה, והפרש הגילים ביניהם היה כ-30 שנה). רבי יצחק חיך, ולא התערב בשיחה.

באסיפת רבנים שהתקיימה בפטרבורג בהשתתפות כל גדולי התורה שבדור, בין הבאים היה גם הגאון רבי יוסף דב סולביצ'יק, רבה של בריסק. כדרכם של גדולי תורה, החלו לשוחח בדברי תורה, תירץ הגאון בשני תירוצים שהפליאו את כל השומעים. תירוץ אחד שלו ותירוץ נוסף בשם בנו ר' חיים. ר' יצחק בלזר, שנכח באסיפה ישב כל הזמן ולא פצה את פיו ולא ניסה את כוחו לפרק את הקושיה, משל אינו יורד לעומקם של הדברים ואינו מבין כלל במה המדובר.

כשעזבו את האספה וכולם פנו לדרכם אמר ר' יוסף דב למקורביו: "הראיתם את ר' יצחק בלזר שישב כל הזמן ולא פצה את פיו? זהו שאומרים עליו אדם גדול הוא?". כשבא לביתו, ביקש שיביאו לפניו את הספר 'פרי יצחק' כדי לתהות על קנקנו. לתדהמתו הרבה **מצא שם את הקושיה שהקשה בנו עם שני התירוצים.** השתומם ר' יוסף דב ואמר: "כמה גדולה מידת ענוותנותו של ר' יצחק בלזר. אע"פ שידע את שני התירוצים, שתק כל הזמן כדי שלא להבליט את גאונותו". באספה אחרת, שבה נטלו חלק כל גאוני הדור והתפלפלו בדברי-תורה, ר' יצחק שתק לא נטל חלק בויכוח התורני. כאשר נשאל, השיב להם בתמימות: "וכי חתן אנוכי שעליי להראות את חוכמתי?".

על ענוותנותו סיפר עוד אחד מתלמידיו כי בשעה שהרימו אותו על כסאו ורקדו איתו בריקודי שמחת תורה, היו שפתותיו נעות. התקרב אליו אותו תלמיד ושמע, שהוא חוזר כל הזמן לעצמו באותו הניגון ששרו לפניו: "**סחבו את הנבלה! סחבו את הנבלה!**".

ויפרי הצדיק הירושלמי ר' ישעיה חשין, שבזמן שר' יצחק התגורר בירושלים, והוא היה אז זקן מופלג, ראהו פעם, כשהוא נושא בעצמו פח מים מן הבאר. מהר ר' ישעיה לעזור לו לשאת את פח המים הכבד, אולם ר' יצחק עיכב בעדו ושאלו: "מדוע היך בא לעזרתי?", והלה השיב: "ברצוני לקיים מצווה". "אם כן", השיב ר' יצחק, "**גם אני רוצה לקיים מצווה ולעזור לאשתי.**"

אחד מתלמידיו המובהקים, ר' אהרון בקשט, סיפר שפעם אחת הזמינו רבו להתארח אצלו בעת ארוחת הצהרים. אשתו הייתה חולה ושכבה במיטתה, ואשה אחת ענייה הייתה מבשלת ועוזרת בבית. כשהגישה העוזרת את מנת-האוכל אל השולחן, שאלה הרבנית מחדר משכבה אם הגישה כבר את הדגים, ולאחר מכן אם כבר הגישה את מנת העוף, את המרק, והעוזרת ענתה כל הזמן, שאכן הגישה את הכל, על-אף שלאמיתו של דבר לא הגישה העוזרת אלא מרק ולחם, ואילו את שאר המנות נטלה לעצמה, כדי לקחתם עמה לביתה. המסובים כולם, וכן ר' יצחק הרגישו במעשיה של העוזרת, ואולם ר' יצחק לא דיבר מאומה, כדי שלא לביישה.

הצדיק הגאון הרב משה מלכא זצ"ל הידוע בתור "אוהל משה" - נולד במרוקו בשנת ה'תרח"צ (1937). עלה לארה"ק בהיותו כבן 17 והגה"צ ר' אליעזר בן דוד שליט"א לקחו לשיבה קדושה. עוד מנעוריו בבית שאן היה סובב הולך כל בין הזמנים ומקבץ בחורים להביאם לשיבות בבני ברק. בכל בין הזמנים הביא כמה עשרות נערים וקירבם לתורה, רבים מהם מרביצי תורה לרבים היום. למד בישיבת 'קול תורה' ובעודו בחור נקרא לשמש בקודש כמשפיע רוחני בישיבת 'פורת יוסף'. אחר חתונתו למד בכולל ואלוז'ין, שם ארגן את האברכים לבוא לתפילת שחרית השכם בבוקר, לאכול כריך ולהתיישב מיד ללמוד ברצף, כשהוא עצמו לומד רצוף עד הערב בלי הפסק.

הצדיק היה מקושר מאד לרבים מחכמי הדור ובפרט עמ"הגה"צ ר' רפאל ברוך טולידנו שסייע בידו רבות להקים את הישיבה. אך בעיקר היה בקשר חזק מאד עם הצדיק רבי ישראל אביחצירה (ה'בבא סאלי') ולקח אליו פעמים רבות את כל תלמידיו, כדי שילמדו איך צריך לעבוד את ה' באמת ובתמים והרבה להסתודד עימו. הקים עולה של תורה. כשבא למקסיקו הייתה חרבה ושממה מרוחניות, והיום יש בה קהילות קהילות יראים ושלמים מפירותיו ופירי פירותיו. הרה"ג יהודה צדקה זצ"ל אמר על רבינו: גדול הדור באמונה וביטחון.

גאון. ענוותן מופלא. מלומד בניסים. בעל אמונה מופלאה בבורא. בעל מידות עצומות. איש חינוך. רבים פנו אליו ונושעו. מייסד וראש ישיבת 'אוהל משה' ומוסדותיה בבני-ברק. בהיותו בשנתו ה-74 תקפתו המחלה הנוראה ל"ע בייסורי תופת נוראים ושמח בהם! היה מתחנך בבכיות לקב"ה באומרו: "אם צריך למרק אותנו, מרק! יסר! העיקר שנבוא לפניך נקיים". נפטר ב-י"א מנחם אב ה'תשע"ב (2012). חי כ-75 שנים. ציונו בבית-החיים ויז'ניץ בני-ברק בחלקת שומרי שבת. רבינו זכה ונכדיו ממצויני עולם התורה בישיבות ובכוללים.

אביו: ר' ניסים. **אימו:** מרת עינא. **אשתו:** מרת חנה (בת נעמה ויקטוריה- אחותו של ר' יוסף כהן מקים ומנהל מפעל החסד האדיר 'חסידי נעמי'). **אחיו:** ר' אליהו (ראש כולל 'עמלה של תורה' ברח' רבי עקיבא בב"ב), ר' שמעון (ראש כולל סנהדריה ירושלים). **בניו:** ר' יוסף חיים (ראש כולל 'יקירי טבריה'), ר' ישראל מאיר (מנהל רשת ת"ת 'אהל משה' ב"ב ו'חניכי הישיבות-אמרי בינה'), ר' אברהם ישעיהו (ראש ישיבת "קנייני התורה" ב"ב). **חתניו:** ר' שמעון ועקנין (ר"מ בישיבת "אהל משה" ב"ב), ר' רפאל אביטן (ראש ישיבת 'נר ישראל' באלעד). **מרבותיו:** הגאונים ר' עזרא עטיה, ר' שלמה זלמן אוירבך, ר' גדליה אייזמן, הגר"ש בעדני.

על העובדה שהיה מחובר בתורה סיפר חברו הגה"צ רבי ישראל גנס שליט"א (מראשי ישיבת קול תורה) על פעם אחת כשהשתכר בפורים עלה על גג ישיבת קול תורה ובמשך 7 שעות חזר על שיחותיו של המשגיח האגדי ר' גדליה אייזמן זצ"ל (שנפטר בשנת ה'תשע"ב-2011, בהיותו כבן 101 שנים) הבחורים פחדו כח הזמן שלא ייפול מהגג ולכן נשאר לשמור עליו אבל התפעלו מדבקותו בעבודת ה'. אחד מהבחורים ששמרו עליו רצה באותה עת לצאת מהישיבה וללמוד "בגרות" אך בעקבות שעות אלו נשאר בישיבה והיום הוא ת"ח חשוב מאד.

סיפור תלמידו ר' יצחק, כי הצדיק לא רצה להתמקד בתלמידים כישרוניים! כשניסו לגבש קבוצת עילויים, הוא אמר: 'אני לא עושה ישיבה בשבילי אלא לכבוד הקב"ה ואלו ואלו הם בניו'. הוא יותר התמקד ביראת שמיים ועבודת ה'. הרב הקדוש ראש ישיבת "מעייני תורה למשה" בבני ברק אמר על רבינו בדמעות: היום לוקחים קמח סולת ואופים ממנו חלות, אבל רבי משה לקח אותנו חטים, קצר ודש טחן וניפה לש ואפה ובחום ליבו והפך אותנו לחלות...

שחרית השכים קום לעבודת ה' וקרא ברכות השחר כשעה ויותר, הכין עצמו לתפילה בקדושה ובטהרה ואח"כ התפלל בהשתפכות עצומה באהבת ה' ודבקות בו באופן נפלא מאד. תפילתו נמשכה יחד עם כמה מניינים ורק בסביבות חצות סיים תפילת שחרית. דמעותיו נשפכו כמים ממש, ומאות אנשים שהתפללו עמו מידי יום יכולים להעיד, כי בכל תפילת עמידה שפך דמעותיו, שהיו מטפטפות מזקנו כביום הכיפורים. לאחר מכן הקפיד מאד לשמוע קדיש תתקבל. פעם חיפשוהו מארחיו בחו"ל ולא מצאוהו. רק לאחר כמה שעות התברר, שנסע שעתיים כדי לשמוע קדיש תתקבל...

כאשר היה נפנה לסעודתו, לא אכל אם לא ידע שיש לו אח"כ זימון והיה ממתין, עד שמצא מי שיסב עמו לסעודה. גם בהיותו בחו"ל עשה מאמצים אדירים והיה מוכן להתבזות לשם כך וללכת אחר אנשים למקומות נידחים ובלבד שלא יפסיד מעלת הזימון. אפילו במטוס הקפיד על כך. כמובן שדברי תורה בסעודה היו העיקר, ונראה, שכל האוכל היה רק תירוץ לצורך הד"ת הזימון וברכות הנהנין.

זוגות רבים נושעו מברכת הצדיק בפרי בטן. בשמחת תורה היו באים בוגרי הישיבה הרב היה רוקד ללא הפוגה הרבה מעבר לצעירים, כל בגדיו היו רטובים ממש, ולא היה יושב אפילו רגע אחד. במוצאי החג היה בהתרוממות הרוח עצומה מברך ברכות נפלאות. כאשר אמרו לו על אחד הבוגרים, שעדיין אין לו ילדים, מיד ציווה עליו לבוא בשנה הבאה עם בן וכמובן כך היה- פעם אחר פעם.

בשנה האחרונה לחייו, כאשר סבל ייסורים וגם לא רצה להקשות על ילדים שישהו עימו אך רצה לחוג את ליל הסדר עם זימון ומתוך עבודת ה', ביקש ממשו להביא לו שני זוגות חשוכי בנים, והוא מבטיח להם בתוך שנה ילדים, כמובן שרבים מאד רצו לבוא אך הוגבלו לשניים בלבד. עוד לפני ליל הסדר של שנת ה'תשע"ג זכו שני הזוגות כאשר אמר. הזוג הראשון, שלא זכו לפרי בטן למעלה מ-12 שנים - נולדו להם תאומות, והזוג השני שלא היו להם למעלה מעשר שנים ילדים זכו ונולד להם בן.

בכל ליל שבת אחר תפילתו הארוכה, עוד לפני שהלך לערוך קידוש, הלך בבני-ברק כדי לבוא אל הוריו לנשק את ידיהם ולבקש את ברכתם, וזאת למרות שהיה כבר מעל גיל 60!

הרב הלל הלוי מפאריטש זצ"ל - נולד בשנת ה'תקנ"ה (1794) בעיר בראהין. בהיותו כבן שלוש עשרה שנים כונה 'העילוי מחומץ' בשל העובדה, כי בגיל זה כבר היה בקי בש"ס ובפוסקים, למד בספרי קבלה, התפלל על פי כוונות האריז"ל וכן התנהג בפרישות ועסק בתעניות וסיגופים. למדן ושקדן עצום. בהיותו בן חמש-עשרה שנים כבר היה בקי בכל כתבי האריז"ל. בהיותו אצל ר' מרדכי טברסקי (המגיד מצ'רנוביל) החל ללכת בדרכי החסידות. כאשר החל ללמוד בספר התניא החליט להפוך לחסיד חב"ד וללמוד את תורת החסידות. בשנת ה'תקע"א פגש את האדמו"ר הזקן (ר' שניאור זלמן מליאדי- מייסד חסידות חב"ד) ועבד במשך שלוש שנים כדי להגיע לדרגת 'טוב באמת'.

משנת ה'תקע"ח (1817- בהוראת ר' דובער שניאורי האדמו"ר השני של חסידות חב"ד), נדד ביישובים קטנים במחוז חרסון, על מנת לאסוף כספים לפדיון שבויים ולעזור לחיילים היהודים בצבא הרוסי באספקת מזון כשר, תפקיד, שאותו קיבל לבצע כל ימי חייו. התפרסם בזכות פעולותיו למען התושבים ושימש כרבם. ר' דובער שניאורי וכן ר' מנחם מנדל שניאורסון (ה'צמח צדק'- האדמו"ר השלישי של חסידות חב"ד) מינו את רבינו למשפיע ושלחו אליו אברכים צעירים, כדי שידריכם בדרך ה'. רבינו הלחין יותר מעשרה ניגונים חב"דיים.

בשנת ה'ת"ר (1839) התיישב בעיירה פאריטש, ושימש בה כרב. לאחר עזיבת ר' ברוך מרדכי אטינגר את כהונתו כרב בעיר בוברויסק הסמוכה מונה לשמש כרב ואב"ד בעיר. **גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש.** התנהג בתכלית הענווה והשפלות. דאג בכל מאודו להטיב את מצבם החומרי של העניים. הרבה כל ימיו בנתינת הצדקה. בעת פטירתו נשאר חייב אלפי רובלים, משום שנתן צדקה על סמך הבטחות שניתנו לו, ולאחר מכן היה פורע את חובותיו, ויהודי רוסיה נרתמו מיד לפרוע את החובות. נפטר ביום שבת י"א מנחם-אב ה'תרכ"ד (1864). חי כ-70 שנים. ציונו בחרסון. על קברו בנו אוהל ורבים נוסעים להשתטח שם.

אביו: ר' מאיר הלוי מאליסאוו (מחסידי האדמו"ר ר' מנחם נחום מצ'רנוביל בעל 'מאור עיניים'). **מרבותיו:** הצדיקים הגאונים ר' מרדכי טברסקי מצ'רנוביל, ר' אברהם דב אוירבך מאורווש (בעל בת עין- רבינו היה תלמידו המובהק), ר' שניאור זלמן מלאדי, ר' זלמן מזזמיר. **בנו:** ר' זלמן (נפטר בחיי אביו, והשאר אחריו בן רבי פנחס שגדל מאז אצל סבו- רבינו). **חתנו:** ר' רפאל מרדכי שניאורסון. **נכד:** ר' פינחס. **מספריו:** **יאמרי נועם- דרושים יליקוטי ביאורים- ביאור קונטרס ההתפעלות (של אדמו"ר האמצעי) יאמרי השתטחות פלח הרימון- על בראשית, שמות, ויקרא, שיר השירים.**

○ יפר החסיד ר' יצחק המתמיד הי"ד: בשעה שנגזרה הגזירה על יהודי רוסיה בעניין אופן המלבושים וגילוח פיאות הראש, הגיעו לביתו של ר' הלל שהיה אז רבה של בוברויסק, הקצין הראשי של המשטרה המקומית בלוויית שני שוטרים וביקשו לגזוז את פיאות ראשו כדי להתחיל דווקא ברבה של העיר. ר' הלל אחז בידיו את פאותיו ולא הניח להם לנגוע בפאות. השוטרים התחילו להכות בחרבותיהם על ידיו ועל ראשו, **והוא פרץ בצעקות.** הקולות הגיעו לאוזנו של חייט, שהתגורר בסמוך, והוא מיהר לבוא למקום. החייט הבטיח לשוטרים מתנות ובלבד שיעזבו את רבינו לנפשו, ומאחר שהם כיבדו את החייט שהיה תופר להם את מדיהם, נענו לבקשתו והניחו לר' הלל. תמורת זאת, הבטיח הצדיק לחייט, **שלאחר מאה ועשרים יזכה להיטמן לידו.**

כידוע נטמן ר' הלל בחרסון. והנה כשהזקין החייט, נסע להתגורר בסמוך לבני משפחתו באחת המושבות הסמוכות לחרסון. בדרך כשהגיע החייט לחרסון, מצא מקום לינה בבית הכנסת-אורחים של הקהילה, **שם חלה ונתבקש לבית עולמו.** גבאי החברא-קדישא שלח את אנשיו לערוך את הלווייתו. היו אלה ימי חורף, הקור היה עצום **ושלג כיסה את כל האדמה.** כשהגיעו אנשי החברא-קדישא לבית העלמין, התכוונו לקבור אותו בחלקה שיועדה לאנשים בלתי מזהמים. אולם בשל השלג הכבד טעו בחלקה וקברוהו במקום אחר.

חלפו ימי החורף, ולאחר שהשלגים הפשירו, **התברר לתדהמתם שאותו חייט נקבר ממש בסמוך למקומו של ר' הלל.** שלח רב העיר חרסון מכתב אל רבה של בוברויסק כדי לברר, מי האיש שזכה להיטמן בסמוך לר' הלל. אז נודע שהיה זה החייט שר' הלל הבטיח לו לשכון לידו לאחר מאה ועשרים. (רשימות דברים חלק א')

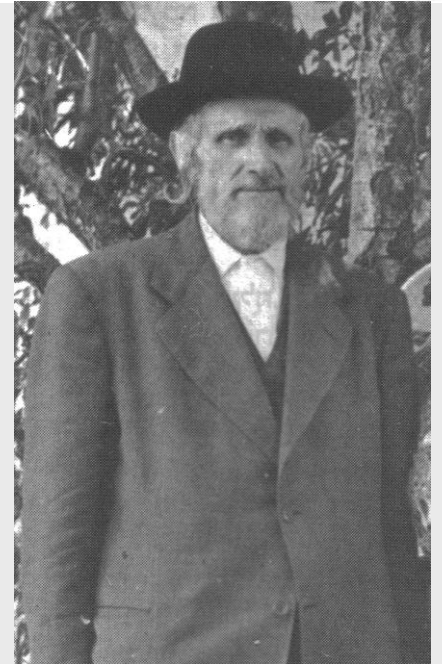
○ והג היה רבינו לאסוף כספים במחוזות רוסיה כדי לספק מזון כשר לחיילים היהודים שגויסו בעל כרחם בבוברויסק. הוא שיגר לכל מחוז שני יהודים שיאספו מעות, אך הזהיר אותם שלא ייטלו כספים מיהודים שאינם מקפידים על שמירת השבת קלה כבחמורה. באחד המקומות נתן רוקח, שאינו ירא-שמים סכום הגון, כדי שלא לביישו, קיבלו גבאי הצדקה את הכסף ואח"כ החליפו אותו במטבעות אחרים. **כשצורר הכסף הובא לר' הלל, הוציא מכיסו סכום ששווה לסכום שנטלו מהרוקח, והחזירו להם.** (שמעות וסיפורים חלק ג')

○ יפר הרה"ג רבי דוב זאב, רבה של יקטרינוסלב, מעשה שראה במו עיניו אצל רבינו: רגיל היה הצדיק שלפני שהוא פותח באמירת דרוש חסידות היה מניח את ידו על פיו ומסיר אותה, ושוב מניח ושוב מסיר, וכך חוזר חלילה פעמים רבות. פעם לפני שהתחיל לומר את המאמר עשה כמנהגו והניח ידו על פיו שוב ושוב, אבל המאמר 'לא יצא לו'. שאל רבינו: "האם יש במקום תמונה או ציור כלשהו המונע ממני את אמירת הדבר תורה?".

ענה לו בעל הבית: "לא, לפני שאתם מגיעים, אני מסלק מביתי את כל התמונות ואת כל הכורסאות המרופדות, שאתם נזהרים מלשבת עליהן מחשש שעטנז". שוב ניסה ר' הלל לפתוח באמירת הדרוש, ושוב נעתק הדיבור מפיו. ביקש רבינו מהאברכים, שיחפשו היטב האם יש בבית תמונה כלשהי, **לבסוף מצאו האברכים תמונה שהייתה תלויה מאחורי דלת פתוחה, והנה מיד לאחר שהוסרה התמונה מן הקיר, התחיל המאמר לקלוח מפיו של רבינו.** (מגדל עז)

הרב הצדיק ישראל יצחק משי זהב זצ"ל - נולד בשנת ה'תרמ"א (1881). ענוותן. בעל רוח-הקודש. מקובל. בעל ידיעה עמוקה ויסודית בשורשי הנשמות. הרב קרא על מצחם של הבאים בצל קורתו את רישומי עוונותיהם, ולא אחת הוכיח בתוכחות מוסר, כאשר מגלה הוא לפנייהם את צפונות מעשייהם הרעים, עד שבשוש ושבו מסורם. החזיר רבים מעוון. העלה ארוכה ומרפה לפונים אליו. רבים ניגשו אליו ונושעו. בעל חסד. הסתיר את מעשיו מעיני הבריות. בעל אהבת ישראל עצומה. גם בהיותו קבלן בניין, יחסו לפועליו לא היו כמנהל, אלא כחבר מן השורה. והיה מטה כתף ועוזר לכל אחד. באתרי הבניה דאג לארגן תפילות מנחה בציבור. נפטר בי"ג מנחם אב ה'תשל"ד (1974) בגיל 93. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

אביו: ר' צבי.

להלן סיפור שעובד מהספר 'דרך צדיקים', ויש בו כדי להראות ללא צל של ספק כי על הרב שרתה רוח-הקודש. ומעשה שהיה - כך היה: בשנת ה'תרצ"ה (1934), אירע מקרה מסמר שיער בארץ. פעוט בן שלוש שנים, נעלם באורח מסתורי מבית הוריו, ולא נודעו עקבותיו. ההורים המודאגים הזעיקו מיד את המשטרה הבריטית לחפש אחריו, אך הללו העלו חרס בחיפושיהם.

האב האומלל בצערו הרב ניסה בכל דרך אפשרית לנסות ולהתחקות אחר עקבות בנו האובד. בייאושו לא היסס לפנות גם ל"ע למכשפים ולמעוננים שיגלו בקסמיהם היכן נמצא בנו, אולם גם צעד זה לא הניב שום תוצאות מעשיות, ומקום הימצאו של הילד נשאר בגדר תעלומה, והוריו בצער איום ונורא על גורל בנם.

חלפו השנים, והאב לא נואש מחיפושו אחר בנו האובד וסירב להשלים עם חסרונו. והנה, כעבור עשר שנים! שמו של רבינו הגיע לאב, והוא ניגש לביתו של הצדיק הרב משי-זהב. כשהגיע לבית הצדיק, התבונן רבינו ביהודי הניצב מולו, ועוד בטרם עלה בידי היהודי לומר מילה על מטרת בואו, הקדימו הצדיק ואמר לו: "יודע אני שבאת אליי, כדי לגלות היכן בינך נמצא ומה עלה בגורלו. אך זאת אומר לך, בעזרת ה' בעוד שנה ישוב בנך הביתה בריא ושלם, וזאת בתנאי שתחל מלפנות לקוסמים ולמעוננים".

היהודי נאלם דומיה לנוכח דבריו החותכים של הצדיק, ובלבו תמה, מהיכן ידע הרב, שבאתי אליו עבור עניין זה? אין זאת אלא, שאיש קדוש הוא רוח-הקודש בוקעת מגרונו. בהתפעלות רבה אין קץ הביע הלה את נכונותו לקיים את דברי הרב כלשונו, ובלבד שיזכה ובנו ישוב לביתו.

כאשר יצא היהודי מביתו של הרב, פנה בנו של הצדיק ושאלו בתמיהה: "אבא, מדוע יצאת היום מגדרך לכבוד היהודי הלז, והודעת לו נסתרות, מבלי שביקשת להתבונן תחילה בכף ידו?" (שכן דרך הצדיק הייתה בענוותנותו להסתיר את רוח-קודשו).

נענה הצדיק בענוות חן ואמר: "מיד כשראיתי את היהודי הכרתי בו, שאם לא אעשה פעולה עצומה, שתעורר את התפעלותו ותרשים אותו, לא יאמין לדבריי, ולא יציית לי לחדול מפניותיו לקוסמים ולמעוננים, לכן נאלצתי לפנות אליו בצורה זו, ודע לך, כי הכל נעשה לתועלת העניין".

ואכן, מיודענו פסק מלשחר לפתחיהם של המכשפים למיניהם והמתין בציפיה דרוכה ובלב נכסף לשוב בנו האובד. הימים חלפו לאיטם והאב מצפה בקוצר רוח שיתקומו דברי רבינו. והנה כעבור שנה נקש על דלת ביתו, נער כבן ארבע עשרה שנים, שנראה כערבי לכל דבר ניצב בפתח הדלת, ובפיו בשורה - שהוא הבן האבוד.

האב הנרגש עד עמקי נשמתו למשמע הבשורה, ביקש מהנער להיכנס לביתו, לשבת על הספה ולספר לו מה עלה בגורלו במשך שנים אלו. סח לו הבן, שבקטנותו, נחטף ע"י ערבים, אשר מיהרו להוציאו מחוץ לעיר וגדלוהו בכפר מרוחק, כשהוא מנותק מכל מגע עם יהודים, עד שבמשך השנים נשכח ממנו מוצאו היהודי (שכן היה בגיל שלוש שנים בלבד כשנחטף!).

והנה בשנה שחלפה, פרצה תגרת ידיים בינו לבין נערי הכפר, והללו ברוב זעמם הטיחו בו בכעס את הכינוי "אתה יהודי!". בתחילה סלד הנער מהכינוי, אולם כאשר נשנתה התופעה מספר פעמים, וגם ילדים אחרים החלו לכנותו יהודי, נכנסו הדברים ללבו והבין, שיש דברים בגו. הוא החליט לברר את הדבר לאשורו, ולאחר מאמצים מרובים הצליח לגלות, שאכן במוצאו משתייך הוא לעם היהודי. הידיעה הממה אותו, ודחף פנימי עוררו לנטוש את מקום מגוריו הנוכחי, ולכתת רגליו בדרכים לגלות את מקום הימצאם של הוריו האמתיים. לאחר חיפושים מייגיעים וסיוע הרשויות הממשלתיות, הגיע סוף סוף הנער לקן משפחתו, אשר ממנו נעדר זה אחת עשרה שנים!

סיפור הדברים, עזעזע עמוקות את האב, אשר ראה בעליל את התגשמות דבריו של הרב משי-זהב. אך ספק אחד קינן בלבו, בנו האהוב, שהיה כה עדין בילדותו, נראה עתה גס ומגושם כאחד מבני הישמעאלים, ומי ערב לו שזה אכן בנו האמיתי? בצר לו פנה היהודי לרב משי-זהב, והפגישו עם הבן האובד שחזר למועד בו נקב הרב, ויחד עם זאת הביע בפניו את הסתפקותו בדבר זהותו.

אמר לו הצדיק: "לתועלת העניין, שלח והבא לכאן את אחד מבניך הנוספים שבבית, ובעז"ה אברר לך דבר לאשורו". ואומנם, כאשר ניצבו השלושה בבית הרב, הסתכל הצדיק בכפות ידיהם, והראה לאב, כי תווי הידיים של שני הבנים זהים ומיד פנה הצדיק לאב ואמר: "אין לך מה לחשוש ממאומה, זהו בנך האמיתי, השיבהו לחיק היהדות ולמדהו תורה, ושמח באבידה שהוחזרה לך משמים כעבור אחת-עשרה שנים!".

האדמו"ר הרב יוסף גרינוואלד גאב"ד פאפא זצ"ל- נולד ב-כ"ד אלול ה'תרס"ג (1903) בעיר צהלים. משחר ילדותו ניתן היה להבחין ביראת השמיים המופלאה שלו. בצעירותו למד בישיבה של אביו. בהיותו כבן 19 הלך לסאטמאר ללמוד בישיבת דודו, ר' אליעזר דוד גרינוואלד. בהמשך סייע לדודו בהרבצת תורה בישיבה ובענייני העיר. אביו העריכו בצורה מופלאה ובכל פעם שהיה רואה את רבינו, היה קם מפניו מלאו קומתו בהטעימו: "הרי הוא ספר תורה חי!". ביום ב-אדר ה'תש"א עם פטירת אביו הגדול עבר לפאפא ומילא את מקומו. בשנת ה'תש"ד (1944) כבשו הנאצים את אונגארן ורבינו שכל את אשתו ועשרת ילדיו! לאחר המלחמה חזר לפאפא ואח"כ שהה בסאמבאטהלי.

בשנת ה'תש"ז (1947) היגר לאנטוורפן שם הקים ישיבה והרביץ תורה לתלמידים רבים. בשנת ה'תשי"א (1951) עבר לארה"ב והרביץ תורה עד להסתלקותו לשמי רום. הקים תלמודי תורה, כולל, ישיבה, בית-ספר לבנות. סיגף עצמו בטהרה. אף בעת שתכפו עליו יסורים וחולשת גופו לא מנע עצמו מלטבול במקווה. ענוותן מופלא. איש אמת. רבים פנו אליו ונושעו. ברכותיו עשו פרי. הרגיש בצער כל אחד, ששטח בפניו את מצוקתו. תפילותיו היו בבכיות עבור עם ישראל. הטיב לסנגר על הזולת. נפטר ב-י"ג אב ה'תשד"מ (1984). חי כ-81 שנים. ציונו בקרית פאפא בניו-יורק. בנו, ר' יעקב מילא את מקומו.

אביו: האדמו"ר ר' יעקב יחזקיה (בעל 'יגד יעקב'). מרת שרה רבקה. **נשותיו:** בת אחיו- ר' יעקב יחזקיה מחוסט (זיווג ראשון- הי"ד), מרת מרים (זיווג שני). **מרבותיו:** הגאונים אביו, ר' יעקב יחזקיה, ר' אליעזר דוד גרינוואלד (בעל 'קרן לדוד'), ר' אהרון רוקח מבעלז (המכונה 'הרב זכרנו לברכה'). **מתלמידיו:** ר' יעקב יצחק ניימן, ר' יצחק דוד הכהן פרידמאן, ר' יצחק שלמה אונגר (אב"ד חוג חתם סופר).

מילדיו (זיווג שני): ר' יעקב יחזקיה (ממלא מקום אביו), ר' ישראל מנחם (רב תולדות יוסף פאפא בורו-פארק), ר' אהרון (דיין קהילת פאפא בניו-יורק), ר' משה סופר (רב קהילת פאפא בירושלים. חתן ר' ישכר בער רוטנברג אדמו"ר מוודיסלאב), ר' יעקב יחזקיה סופר (רב עדת ישראל טורונטו. חתן ר' ישראל משה דושינסקיא). **מספריו:** יוחי יוסף- על המועדים, מסכת מקוואות ועוד.

לאחד ממתפללי ביהמ"ד היה ילד שסבל במערכת העיכול, ולא יכל לעכל מזון שהכיל חיטה, פירות וירקות. הוריו שמרו עליו שלא יאכל מאכלים שהכילו את הרכיבים הנ"ל. לרגל שמחה שהתקיימה במשפחתם השאירו את הילד לזמן קצוב בביתו של אחד מצאצאיו של הגה"ק מפאפא זי"ע, במשך זמן שהותו שם יצא שרבינו התכוון לנפוש בפלורידה, וכל בני המשפחה הגיעו לביתו להיפרד.

היות שאותו ילד כבן בית, אף הוא הצטרף לכל המשפחה של הנכדים, שבאו להיפרד. רבינו זיע"א חילק לכל הצאצאים מאפה שהוכן לכך, כשהגיע תורו של הילד האורח לקבל מהמאפה, אמרה הרבנית שאצלה התארח הילד, שלא יתנו לו מהמאפה כיוון שהינו אלרגי והמאפה עלול להזיק לו. רבינו האזין לנאמר, וציווה שיעשה ברכה בכוונה וזה לא יזיק לו, והשי"ת יעזור, שהבעיה תיפטר לגמרי. תוך כדי דיבור הגיש את המאפה לידי הילד וציווה עליו לברך בקול, הילד בירך בקול ואכל. מאז הילד לא סבל יותר משום אלרגיה והבריא לגמרי.

מסופר כי בעת בואו של רבינו לעיר פאפא נודע לו, שאחד השרידים מראשי הקהילה המקומית מאושפז בבית הרפואה. רבינו רצה לבקר אותו. אולם אנשי הסגל הרפואי אמרו לו, שהלה חולה במחלה קשה ומדבקת ל"ע, ויש להימנע מלהתקרב אליו. רבינו זיע"א לא שת ליבו לאזהרתם, והלך לבקר את החולה בחדרו, דרש בשלמו ובירך אותו ברפואה שלימה, ושב על עקבותיו. זמן קצר לאחר שרבינו יצא מחדרו, נעשה לחולה במעבדת ביה"ח בדיקת דם חוזרת, והרופאים אישרו פה אחד, שאינו נגוע כלל במחלה המדבקת. היהודים המעטים בפאפא תלו כולם את הדבר בזכות ביקורו וברכתו של ה'יוחי יוסף'.

אברך, מתלמידיו של הרה"ק מפאפא זי"ע, שנים אחרי נישואיו עדיין לא נושע בזרע של קיימא. בביקוריו אצל רופאים רבים, הודיעוהו בדעה אחת, שלדאבונם אין בידם להושיע. כעבור כמה שנים נכנס אל רבינו ותינה את צערו, אשר על ליבו, שהוציא כספים מרובים לרפואה והרופאים אינם נותנים תקווה. עוד הוסיף האברך, ששמע לאחרונה על כמה מקרים בין מתפללי בית המדרש, שאף הם לא נושעו בילדים רח"ל.

כשרבינו שמע את דברי האברך הצטער צער רב והשעין את ראשו על השולחן לכמה רגעים, לאחר מכן שאל את האברך בעוגמת נפש: "הייתכן? דברים כאלו מתרחשים, ואין באים להודיעני?". רבינו בירך את האברך בחמימות, שיזכה להעמיד דורות ישרים ובריאים. ברכותיו התקיימו במלואן, והאברך העמיד בית חשוב וברוך, וגם בני הקהילה נפקדו, ולא נשמעו עוד מקרים מצערים.

אחד מתלמידי רבינו החל פתאום להרגיש ייסורים גדולים ברגליו רח"ל, כשדרש ברופאים שמע חילוקי דעות, גם על ניתוח - היו ששללו והיו שיצידו - אבל לא ידעו אם יועיל לזמן ארוך, בינתיים מצבו הלך והחמיר ל"ע, עד שלא יכל ללכת בלי להיעזר במקל. נכנס הלה בפחי נפש לרבינו, אבל לא רצה להסתפק בברכת רפואה שלימה, אלא דרש לקבל הבטחה שיבריא.

רבינו הרהר קמעה ואמר לו: "הגם שעכשיו נמצאים בתשעת הימים, עליך להשרות את רגליך במים חמים מאוד, לזמן ממושך, תעשה כך במשך כמה ימים וה' יתברך יעזור". למרות שרופאיו הזהירו, אותו שחום במצבו אינו מומלץ כלל ועיקר ועלול לגרום לנזקים, הוא לא פקפק כלל וכלל בדברי רבינו וקיים במדויק את כל מה שהצטווה. ביום השלישי, כאשר הגיע לביתו ברכב אחרי תפילת שחרית, לא נזקק יותר לעזרה כשיצא מהרכב, כי יכול היה ללכת ברגליו, ומאז לא הרגיש שום מיחוש ושום כאב.

הגאון הרב מרדכי בנט זצ"ל הידוע בשם הרב מרקוס בנדיקט: נולד בשורגא שבהונגריה בשנת ה'תקי"ג (1753). מצאצאי ה'חכם צבי'. מכיוון שגדל מגיל 5 בבית אמו נקרא בנט. בילדותו נחשב כעליו. שימש כדיין ורבה של ניקלשבורג וחבל מורביה. עמד בראש ישיבה. מחשובי רבני צ'כיה. התנגד ללימוד חוכמות חיצוניות, אך בשל תפקידו כרב הקהילה, אשר בשמה עמד לפני המלך והשרים, היה עליו להשתלם לצערו בחכמות אלו. נאמר עליו, כי תוך זמן לא רב היה בקיא בין השאר בפילוסופיה, אסטרונומיה ומתמטיקה.

בגיל 20 לערך נשא לאישה את בתם של אחת המשפחות המיוחסות מניקלשבורג, ומאז מאס בכל תענוגי עולם הזה, סיגף עצמו בסיגופים וצומות, לא ישן יותר משלוש שעות ולא פסק מללמוד. למרות שהוצעו לו משרות רבניות רבות לא הסכים לקבל עול רבנות, עד שידע את ארבעת הטורים והשולחן ערוך בעל פה. את כל כספו פיזר לאביונים, השיא יתומים, השיג רישיון מהמלכות להדפסת ספרי קודש. לחם בתקיפות ברפורמים. נפטר ב-י"ג אב ה'תקפ"ד (1829). ציונו בסלובקיה. חי כ-76 שנים. לאחר פטירתו גילו על גופו שקים, אשר לבש תחת מלבושיו על מנת לסגף את עצמו. רבים רצו לקנות שקים אלו, לשם סגולה, לאחר פטירתם ייטמנו בשקים אלו. ממכירת השקים האלו, נאסף הון רב, שהספיק לפרנסת נכדיו היתומים (לפרנסת בני בתו, שנפטרה בחייו), וכן לנישואיהם.

אביו: ר' אברהם בן יהודה אשכנזי. **בניו:** ר' יעקב (מח"ס 'גדולת מרדכי'), ר' ישעיה (אבד"ק קאליב - הונגריה), ר' נפתלי (אב"ד שאפע - מוראביה). **מרבותיו:** ר' יעקב קצנלבוין, ר' יוסף שטיינהרט, ר' יחזקאל לנדא, ר' שמואל שמלקא הורוביץ מניקלשבורג. **מתלמידיו:** בניו, ר' יעקב, ר', ר' נפתלי (רבה של שאפה), ר' מנחם מנדל בנט (בן אחיו- דיין בהונגריה), ר' משה מרדכי בנט (קרובו, אב"ד שטאמפי), ר' צבי הירש אופנהיים (אבד"ק טמישוואר), ר' שמחה בונים מפשיסחה, ר' יהודה אסאד, ר' שלמה קווטש (ממלא מקומו ברבנות ניקלשבורג). **מספריו:** **ביאור מרדכי-** הגהות על פסקי המרדכי (שכתב ר' מרדכי בר הלל) **מחשבת מרדכי-** דרשות על התורה **ימגן אבות-** על מלאכות שבת **ידברי מרדכי-** הלכות איסור והיתר בש"ע חלק יורה דעה **יתכלת מרדכי-** דרשות על הש"ס **יחידושי מהר"ם בנט-** חידושים על הש"ס **גדולת מרדכי-** שו"ת **פרשת מרדכי-** שו"ת **יהר המור-** שו"ת **ימאמר מרדכי.**

בספר "גדולי אשכנז" מובא הסיפור המופלא הבא: שעת לילה מאוחרת. רחובות העיר ניקלשבורג ריקים מאדם. מחצר ביתו של רבינו, שהיה הומה אדם משך כל היום כלתה רגל. על השביל המוליך אל הבית פנימה פוסע משמשו של הרב.

זה עתה נעל את שער החצר ושם פעמיו אל חדרו. **לפתע בקעה חריקת צירים את דומיית הליל, והדלת הסגורה סבה על צירה ונפתחה.** הביט השמש בתימהון וחשב, שמא לא סגר את הדלת היטב, לפיכך שב ונעל את הדלת בשנית. **טרם הרחיק מן השער- ושוב הדלת נפתחה מאליה.** הפעם חש, כי

יש דברים בגו, והוא החיש צעדיו לחדרו של הרב ולספר לו את המתרחש. לאחר מחשבה קלה, נפנה אליו הרב והשיב: **"אכן, הצדק עמו. שכחתי ללמוד פרק משניות עבור פלוני בן פלוני, שהיום חל יום פטירתו, והוא בא להזכירני".** מיד ניגש לארון, הוציא ספר משניות וישב ללמוד משנה אחת לעילוי נשמתו. לאחר מכן פנה אל משמשו בבקשה, שיסגור שוב את השער. הפעם נשאר הפתח סגור ולא נפתח שוב.

כאשר נסתלק רבינו לבית-עולמו, באותו הזמן שהה בקרקלסבד והובל לקבורה בעיר ליקטנשטדט הסמוכה לקרלסבד מהלך כשעתיים. כשנודע לאנשי עירו דבר האסון, דרשו הם בתוקף לפנות את קברו משם ולהביאו לעירו לקבורת אבותיו. אומנם אנשי העיר ליקטנשטדט טענו בתוקף, כי כבר זכו בגופו הקדוש. שתי הקהילות התדיינו בדבר והסכימו להביא את השאלה לפני החת"ם סופר ולקבל את הכרעתו. הוא אמנם צידד בפניו הקבר, אך לא קבע בהחלטיות. בעקבות כך שתקו אנשי ניקלשבורג ולא מלאם לבם לפנותו.

והנה כעבור חצי שנה כתב שוב החת"ם סופר, כי עתה הוא מחליט ברורות להתיר פינוי הקבר לניקלשבורג. והפסק בוצע, וקבר רבינו פונה, והובא לקבורה שנית ביום י"ב אדר תק"צ בעירו ניקלשבורג. והעיד רבי שמעון סופר זצ"ל בנו של החת"ם סופר, שכבר בהתחלה הכין החת"ם סופר תשובה המחייבת להעבירו לעירו, אלא שפתאום נפלה עליו תרדמה, ונגלה אליו רבי מרדכי בנט בחלום וביקש, שיעכב התשובה.

עוד גילה, כי ענש מהשמיים להיקבר כחצי שנה דווקא שם, היות ונתן פעם הסכמתו לנתק שידוך, והדגיש: "הגם שהיה עפ"י דין תורה, בכל זאת, היות וכבוד הבריות חמור למאוד, וגרמתי צער ובושה לכלה ולמשפחתה, דקדקו עמי משמים. וזה האות כי כנים דברי: ילכו ויבדקו וימצאו, כי אותה כלה שניתקתי שדוכיה, קבורה בדיוק סמוך לקברי ממש!!!". מיד שלח החת"ם סופר לבדוק והתברר, כי החלום נכון, ולכן השהה את התשובה חצי שנה.

רבינו נפגש פעמים רבות עם קיסר אוסטריה, פרנץ הראשון. פעם אחת שאלו הקיסר: "בתלמוד שלכם נאמר: 'הרואה קדירה בחלום - יצפה לשלום'. וכי מה ענין קדירה לשלום?". השיב לו הרב: "אש ומים הם הפכים גמורים, הנלחמים זה עם זה, ולעולם אין שלום ביניהם. יש בכל-זאת דרך להשלים ביניהם, וזאת על-ידי קדירה. כשמניחים סיר ובו מים על-גבי האש, האש מוסיפה לבעור, והמים אינם אובדים. הרי לך קשר ברור בין קדירה לשלום".

המקובל רבי עמרם בן דיוואן זצ"ל - נולד בירושלים בשנת ה'ת"ק (1740). שם המשפחה נקבע לאחר שאבות אבותיו נולדו בכפר בשם 'דיוואן' וכל יוצר כפר זה כנו 'בן דיוואן', דהיינו בן הכפר דיוואן. גאון בנסתר ובנגלה. מלומד בניסים. בתחילה למד בישיבת 'נווה שלום'. את חכמת הנסתר למד בישיבת המקובלים עד שנמנה לאחד מגדולי חכמי ישיבת 'נווה שלום'. לאחר מכן עבר לגור בחברון. בשנת ה'תקכ"ג (1763) נשלח כשד"ר (שליח דרבנן) למדינות צפון-אפריקה. בכתב-המינוי שלו הכתירוהו גדולי חברון בתארים: "החכם השלם, סיני ועוקר-הרים". רבינו התיישב באסז'ן מיד עם הגיעו למערב הפנימי ופתח בה ישיבה, בתוך תקופה קצרה תלמידים רבים התקבצו ובאו ללמוד תורה מפיו. התפרסם כפועל ישועות ורבים פנו אליו ונושעו. לאחר שסבב בקהילות ישראל ברחבי מרוקו ואסף את התרומות למען כוללות חברון, שב לארץ ישראל.

כעבור שלוש שנים יצא למרוקו בשליחות שנייה מטעם כוללי חברון (וזאת גם בשל העובדה כי המושל הטורקי פקד לאוסרו על שנכנס למערת המכפלה) / בשליחות זו שהה למעלה משמונה שנים, רובן במקנס. ב-ד' בתמוז ה'תקמ"ב (1782) יצא עם בנו מפאס לעבר נמל טנג'יר בבקשו לחזור לארץ ישראל אולם רבינו נפטר בדרך. בחייו ואף במותו נעשו ניסים רבים סביב קברו. כדוגמת העובדה הבאה: עד היום אין מצבה אלא ערימת אבנים ועץ זית פראי הגדל במקום. ניסיונות רבים נעשו להקים מצבה על קברו, אולם, בכל פעם, כשהיו מקימים אותה - למחרת היו מוצאים גל של אבנים. כאשר חלה בנו רבי חיים והגיע עד שערי מוות, התפלל רבי עמרם עבור בנו וביקש מבורא עולם, שייקחהו כפרה נפש תחת נפש, במקום בנו. ואכן בנו חיים קם מחוליו, אך לא עברו הימים ורבי עמרם נפטר במגפה בכפר אשג'ן (פרבר העיר וזאן שבמרוקו) בערב שבת קודש, ט"ו באב ה'תקמ"ב (1782). חי כ-42 שנים. רבים עד היום רואים ישועות מעבר לגדר הטבע.

אביו: ר' אפרים. **בנו:** ר' חיים. **חברותא:** ר' יום טוב אלגאזי. **מספריו:** בנו של רבינו, ר' חיים נפטר ביישוב ווירגאן שבדרום מרוקו, ועם פטירתו אבדו כתבי היד שחיבר אביו בשנות מגוריו במקנס.

לאחר פטירתו הפך קברו מוקד משיכה להמונים. סיפורים על ניסים וישועות אירעו על קברו. פעמיים בשנה משך אליו המון רב במיוחד – ביום פטירתו ובל"ג בעומר. ביום זה נהגו אלפים מכל מרוקו וכפריה לנהור למקום הקבר, להבעיר מדורה ענקית, ללמוד קבלה, לשיר ולשמוח. חלפו שנים. באחד הימים מונה לוואזאן מושל שונא יהודים. במיוחד הכעיסה אותו נהירת היהודים לקבר רבינו. סיפורי הניסים שהתהלכו סביב הצדיק וקברו הוציאוהו מכליו ממש. שנה אחת החליט המושל לשים קץ לדבר. בהתקרב ל"ג בעומר הציב חיילים חמושים סביב הכפר אשג'ן, והפיץ הודעה כי כל יהודי אשר יעז להתקרב למקום בל"ג בעומר – מתחייב בנפשו.

יהודי האזור, ששמעו על הגזרה החדשה, הצטערו מאוד, אך נאלצו לציית לה, מתוך פחד. לעומת זאת, תושבי הערים והכפרים המרוחקים, לא ידעו על האיסור ויצאו לדרכם. רק בהגיעם לוואזאן נודע, כי לא יוכלו לפקוד את קבר הצדיק. הגיע ליל ל"ג בעומר. בכל הדרכים המובילות לקבר עמדו חיילי המושל. הערב ירד. **לפתע הואר הכפר באור חזק. לחיילים התגלה מחזה שלא-יאמן: מדורה ענקית בערה בצמוד לקברו של רבי עמרם. קולות רמים של שירה ושמחה עלו סביבה, משל היה המקום מלא וגדוש חוגגים.**

כמה מהחיילים ניגשו לקבר. בהגיעם למקום, התפלאו לגלות כי במקום שוררת עלטה ושקט מוחלט. חזרו לעמדותיהם, והנה המחזה חזר וקולות ה'חוגגים' נשמעו למרחקים. חבריהם של החיילים, שיצאו למקום התקשו להאמין להם, עד שהלכו בעצמם למקום הקבר. גם הם מצאו במקום רק חושך ודממה. התקבצו החיילים סביב בית המושל, ובהתרגשות סיפרו על הפלא, המתרחש בחלקת הצדיק היהודי. המושל הלך בעצמו וראה כי מרחוק יש מדורה גדולה וקולות חוגגים נשמעים, אך כשמתקרבים למקום – המחזה נעלם. החליט כי אם יימשך הדבר – יוכלו היהודים לספר על עוד נס שאירע על קברו של רבי עמרם... במצב כזה, אמר בליבו, כבר עדיף להתיר להם לעלות אל קברו. עד מהרה נפוצה הבשורה המשמחת כי בוטל האיסור להתקרב סביב קבר הצדיק. בתוך שעה קלה החלה נהירה המונית למקום. אלפי יהודים, תושבי הסביבה, והמוני העולים, שהגיעו ממרחקים וטרם הספיקו לשוב על עקבותיהם, מיהרו אל המקום. באותה שנה הייתה שמחת ל"ג בעומר באשג'ן גדולה מתמיד.

במקום קבורתו, אין מצבה אלא ערימת אבנים ועץ זית פראי הגדל במקום. המוסלמים נהגו לעלות לקברו ולהשתתף בהוצאות ההילולות שנערכו לכבודו, ונקרא בפייהם בן עמרם. פעם אחת בא שריף שונא ישראל, כדי לכרות את העץ שליד קבר הצדיק. הוא הגיע מלווה בעשרים מאנשיו ובידיהם מסורים. בהגיעם למקום נשלחו האנשים כדי להחל בניסור העץ. וראה את פלא הנס אשר אירע במקום: כל אנשי השריף נפגעו, מי בגוף ומי בנשמה, חלקם איבדו את ידיהם וחלקם איבדו את רגליהם וחלקם מתו במקום, ומכל אנשי השריף לא נשאר אחד בריא ושלם. השריף ברח כל עוד נפשו בו מרוב פחד ואימה, ממה שראו עיניו, ומפחדו שמא גם הוא יינגף, כפי שניגפו אנשיו.

השריף המבוהל הגיע לעיירה והשמיע את היהודים, שעשו נסים כדי לפגוע בו ובאנשיו. במקום נכח שריף שאהד יהודים והוא אמר לשריף הרגז: "זה אדונם של היהודים, הלכת לפגוע בו והוא עתה מתנקם בך, ולא זו בלבד, אלא דע לך, כי יש לך לחיות שנה אחת בלבד כי כל מי שפוגע בישראל ה' מתנקם בו". השריף בתגובה הודיע בימים הנוראים, כי מי שיתקע בשופר יאסר. יהודי העיר מפחד אימת השריף, נמנעו מלתקוע בשופר. אך קול שופר בקע מביה"כ של רבינו. במקום הגיעו השוטרים ועצרו יהודי שלא היה בביה"כ והודיעו לשריף כי יהודי בשם יוסף תקע בשופר". ציווה השריף להכניסו לכלא מיד ניגשו היהודים למושל ואמרו לו: "האם מושלים כאן באי-צדק ובעוול?", שאל אותם המושל: "והרי תקעתם בשופר?". ענו לו: "לא תקענו, השוטרים משקרים". מיד שלח המושל שוטרים וביקש, שישחררו את היהודי העצור, והוסיף: "ה' עושה צדק, כי הלילה השריף שגזר את הגזירה הלך לישון בארמונו ולא קם", הלכו לראות, ומצאו אותו מת בביתו.

האדמו"ר הרב אשר (השני) פרלוב מסטולין זצ"ל הידוע בכינויו 'האדמו"ר הצעיר' נולד ב-ב' תמוז ה'תקפ"ז (1827). עוד מילדותו ניכר בשקדנותו ובגדלותו וגדל על ברכי אביו. בעל רוח-הקודש. הרב הקדוש ר' ישראל מרוז'ין העיד עליו, כי אליהו הנביא הולך עימו. סיגף עצמו בתעניות ומיעט בשינה. דרכו הייתה להישען על שולחן גבוה כעין עמוד כל הלילה, ולא הניח עצמו על מיטתו, וכך למד והיה משיח עם האברכים אנ"ש שדבקו בו, ולפנות בוקר היה נרדם על עומדו, ושניים מהאברכים נטלו אותו בזרועותיו והשכיבו אותו במיטתו, ורגליו מוטות על הארץ, וכך היה מנמנם כשעתיים.

מילא את מקום אביו באדמורו"ת בקארלין לאחר פטירתו בשנת ה'תרל"ב (1872). סיפר הגה"צ ר' חיים מנדל זצ"ל, כי אחר הסתלקות אביו, אמר רבינו בזה הלשון: "מימי לא הוצאתי דבר שקר מפי, ובפרט בשנה אחר פטירת אבי בוודאי לא אשקר, תאמינו לי, כשאברך בא אלי ונותן לי את ידו, יודע אני בו, מה עשה מיום הוולדו ועד עתה". רבינו שימש באדמורו"ת שנה וארבעה חודשים בלבד. ביום הכיפורים האחרון אמר בניגון התפילה, כי במותו יהיה כפרה על העיר ואכן נפטר במגפה בדרוהוביץ' ב-ט"ו באב ה'תרל"ג (1873). חי כ-46 שנים.

סבא (מצד אביו): האדמו"ר ר' אשר. **אביו:** האדמו"ר ר' אהרן השני (בעל 'בית אהרון'). **אימו:** מרת חווה. **נשותיו:** מרת חיה (בת מנחם נחום טברסקי ממקורב - זיווג ראשון), מרת שיינא צביה (בת מנחם נחום טברסקי ממקורב - אחות מרת חיה בזיווג שני), מרת שרה דבורה (בת ר' אלימלך שפירא זי"ע מגרודז'סק-זיווג שלישי). **מרבותיו:** אביו, ר' אהרון. **בנו:** האדמו"ר ר' ישראל (המכונה הינוקא- כיוון שהיה כבן ארבע וחצי שנים בלבד בעת שאביו נפטר). **מלקוטי תורתו:** ניתן למצוא בספר 'בית אהרון' של אביו, מהנהגותיו מופיעים בספר הנהגות צדיקי קרלין, ובסידור 'בית אהרון וישראל'.

היה זה בתקופת הקנטוניסטים. ילדים יהודיים רבים נחטפו בהוראת הצאר הרוסי שביקש לקעקע את היהדות. ילדים אלו גויסו לפחות למשך 25 שנים ללא אפשרות לבקר בביתם. אחד הילדים, שנחטף, היה בגיל רך במיוחד. החוטפים לא ריחמו עליו ועל בני משפחתו. הוא נמסר ל'חינוך מיוחד', כדי להיות חייל נאמן של הוד מעלתו הצאר.

עם הזמן שכח הילד את עמו ואת אלוקיו וגם את בית אביו, ובבוא היום הפך לחייל מצטיין בצבא רוסיה שהכל התפעלו מכישוריו, ועד מהרה טיפס דרגה אחר דרגה עד לצמרת הצבא הרוסי, ועל אף גילו הצעיר הוכתר בדרגת 'גנרל', עד שהיה לשם דבר ברחבי הצבא. יום אחד נתן בו עיניו מפקד הצבא, שנמנה על הרואים את פני הצאר והציע לו להפוך לחתנו. מה שכמובן מבטיח לו "חיים מאושרים", הרבה מאוד כסף, יוקרה, כוח וקשרים אולטימטיביים בצמרת הרוסית.

הקצין הצעיר לא ראה סיבה, שלא לקבל את ההצעה, ועד מהרה התפרסם דבר ה'שידוך' המזהיר. דבר יהדותו נשכח זה מזמן. יום החתונה מתקרב והולך, ולמפקדי הצבא הבכירים נמסר על האירוע הראשון, שפותח את שרשרת אירועי החתונה המדוברת. זה היה סוג של 'פורשפיל', שנחגג מספר לילות לפני החתונה, שבו עורך מפקד הצבא קבלת פנים לחבריו, אנשי סגל הפיקוד הבכיר, כולם גנרלים עטורי דרגות, מדליות ואותות הצטיינות, ובמהלכו יציג מפקד צבא רוסיה את חתנו החדש.

הדמות המרכזית באירוע אמורה להיות כמובן החתן המיועד. בעוד הוא לובש את בגדי הגנרל שלו, מופיעה מולו דמות של יהודי עטור זקן. פניו של האיש האירו, והוא נופף באצבעו לעבר החתן-גנרל לאות אזהרה, ואמר: "דע לך, שאתה יהודי, אסור לך להתחתן עם בת מפקד הצבא, ואני גם לא אתן לך ללכת".

הדמות נעלמה, כשהיא מותירה אחריה את הקצין המום ומבולבל. מרוב פחד שלח את משרתו להודיע לחותנו המיועד, כי נתקף בכאבי בטן עזים ולמגינת ליבו לא יוכל להשתתף באירוע הצגתו בפני סגל הפיקוד. בלית ברירה בוטל האירוע, והאורחים התפזרו, כאשר הם מקבלים הזמנה לבוא למחרת.

הקצין שוב החל בהכנות לקראת האירוע, והנה שוב, היהודי בעל הפנים המאירות התייצב בפניו, ושוב מזיהרו: "אתה לא הולך, לא אתן לך, אתה יהודי". כשהוא אחוז אימה שאל את האיש, שניצב מולו, מה הוא מציע לו לעשות. הרי הכל ממתניים לו, והוא לא יוכל לדחות שוב את האירוע. אמרה לו הדמות כי עליו להימלט במהרה מהמקום, ולנסוע לקרלין, שם יפנה לרבי שגר במקום, וזה יורה לו מה לעשות וכיצד לפעול.

הגנרל שלאחר המפגש השני הבין, כי לא נותרה לו ברירה, אלא לבצע את ההוראות שקיבל, יצא מהבית, ועלה על סוסו ובאישון לילה נמלט מהעיר. שליחיו של מפקד הצבא שבאו לברר, מה קרה לחתן המתמהמה, מצאו את החדר ריק. הגנרל הצעיר דהר אלפי קילומטרים במרחבי רוסיה, עד שלאחר ימים ארוכים הגיע לקרלין. שם שאל על הראבין.

משב"קי הרבי ה'בית אהרון' מקרלין, דיווחו לו על אורח מוזר שהגיע, אדם לבוש מדי גנרל רוסי שמתעקש להיכנס, ולהפתעתם הרבי הורה להכניס את האיש, ומיד - אל בנו, שהיה ידוע כקדוש ופרוש שנתון תדיר בעולמות עליונים (רבינו). כאשר נכנס הגנרל לחדר כמעט פרוה נשמתו. היה זה האיש אשר הופיע בחזינו.

לתדהמתו, האיש שמולו חזר שוב על דבריו: "דע לך, כי יהודי אתה. נחטפת על ידי קלגסים ועליך לשוב לכור מחצבתך". עוד גילה לו, כי שמו **עזריאל**, ובשם זה יכונה מעתה. הגנרל נשאר בחצר הקודש בקרלין, שם התפרסם כחסיד מובהק שהקים משפחה חסידית, ואת סיפורו שמעולם לא הסתיר, הכירו כל באי חצר הקודש, ובהם יהודים מארץ ישראל שהגיעו לקרלין. (מעובד מ'לב ישראל')

מסופר שבעת שהותו של הרה"ק מרוז'ין זי"ע בקארלין, בעת נישואי בנו הרה"ק מסאדיגורא, עם בת הרה"ק בעל בית אהרון זי"ע הרבנית מרת מרים ע"ה, ישב הרבי מרוז'ין בחדר אחד, ורבינו עבר ליד החלון, ועדיין צעיר היה כבן שבע שנים, נענה הרבי מרוז'ין ואמר לאנשיו: "אתם חייבים לראות אותו, אליהו הנביא הולך איתו צעד אחר צעד".

האדמו"ר הרב צבי הירש הלברשטאם זצ"ל - נולד בשנת ה'תרי" (1850) ברודניק כבן שני לאביו. נקרא ע"ש ה'חכם צבי'. בהיותו כבן שש שנים עבר אל בעל 'יטב לב' (סבא מצד האם) לדראהביטש ואביו העתיק את מקומו לצאנז כדי להיות סמוך לאביו ורבינו במשך 4 שנים למד מסבו (ר' יקותיאל יהודה). בשנת ה'תר"ך (1860) בהיותו כבן עשר אביו התעטר בכתר הרבנות בעיר רודניק ורבינו נשלח ללמוד בעיר אוליינוב בגלילות רודניק אצל ת"ח מופלגים. בהיותו כבן 14 נישא לראשונה וישב כשלוש שנים על שולחן חותנו בבארנוב. לאחר מכן עבר לצאנז ורבינו עלה ונתעלה ולמד מסבו השני (ר' חיים).

עשרה ילדים נולדו לרבינו בזה אחר זה וכולם חיו רק תקופה קצרה ונסתלקו על פניו עד שנולד בנו נפתלי. בשנת ה'תרל"ה (1874) כשנה לפני פטירת סבו ר' חיים מצאנז נסע בהוראתו לסבו השני ר' יקותיאל יהודה מסיגט. שם השתלם בש"ס ופוסקים עד שעטרוהו בכתר ההוראה. בהיותו כבן 28 שנה התמנה כרבה של קרטשנוף, שם כיהן למעלה מעשור שנים. בשנת ה'תרמ"ז (1886) התמנה אביו לרב בגורליץ ורבינו משנת ה'תרס"ו (1905) לאחר פטירת אביו מילא את מקומו באדמורו"ת ברודניק. בין השנים תרע"ד-תרע"ח (1914-1918) כשרעדו עולם ומלואו בפרוץ מלחמת העולם הראשונה עבר לרודניק. בשנת ה'תרע"ה (1915) עבר לקליינארדיין. **בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו.** נפטר ב-ט"ו באב ה'תרע"ח (1918). חי כ-68 שנים. ציונו בגארליץ.

סבא (מצד האב): האדמו"ר ר' חיים (אב"ד צאנז בעל הדברי חיים). **סבא (מצד האם):** האדמו"ר ר' יקותיאל יהודה טייטלבוים (בעל 'יטב לב' מסיגט). **אביו:** האדמו"ר ר' ברוך מגארליץ. **אמו:** מרת פסיל. **נשותיו:** מרת הדס (בת ר' ישראל הורוביץ מבארנוב -זיווג ראשון. נישא בהיותו כבן 14), חיה מינדל (בת ר' מאיר משולם שפירא מלנצהוט- זיווג שני). **מרבתי:** סבא, ר' חיים והסבא ר' יקותיאל יהודה. **ילדיו (מזוג ראשון):** ר' נפתלי (רבה של רודניק, חתן ר' ישעיה צבי הלר, רב בפרמפלה). **חתניו (מזיווג ראשון):** ר' אברהם דוד הורביץ (רבה של שטרסבורג וחבר הבד"צ של העדה החרדית). **ילדיו (מזיווג שני):** מרת פסיל (נישאה לר' משה הלברשטאם בזיווג ראשון), ר' שלום שפירא מפשיטיק (חתן ר' דוד הלברשטאם מקשאנוב), ר' אברהם הי"ד (אב"ד רודניק - נרצח בשואה), ר' צבי הירש (האדמו"ר מרודניק בלוס אנג'לס), ר' יקותיאל יהודה (האדמו"ר מצאנז קלויזנבורג). **מספריו:** **צבי תפארה- שו"ת**, מנהגים, נוסחאות בתפילה ודברי תורתו.

חורף ה'תרע"ח (1917). מחיר הדמים הנורא של מלחמת העולם הראשונה לא פסח על היהודים. רבים מהם אולצו להשתתף במלחמה. לא אחת יהודים מצאו את עצמם בחזית, נלחמים באחיהם ממדינה אחרת. מצבן של הקהילות היהודיות אחרי המלחמה היה בכי רע. רבים איבדו קרובי משפחה, ואחרים נאלצו לגלות למקומות זרים כשהם חסרי כול. העוני והרעב היו נחלת הכול.

רבינו החליט לצאת למסע חיזוק ועידוד. על אף מצבו הבריאותי הרעוע לא נמנע מלצאת לדרך בימי החורף הקשים. עוד כוונה, נסתרת, עמדה מאחורי המסע. רבינו ביקש לערוך ביקור פרידה אצל חסידיו בטרם יסתלק מהעולם. בכמה עיירות אף ציין זאת במפורש. רוב תושבי יריצ'וב היהודים היו חסידים. ארשת פניהם הייתה קודרת. איש-איש וסאת צרותיו. רבים צבאו על הבית שבו התארח, עם פתקאות שנכתבו בדם ליבם, וביקשו ישועה בעבורם ובעבור יקיריהם. הרבי נאנח עמם בכאבם, האזין למצוקותיהם, ניחמם וברכם.

בין הבאים היה יהודי ושמו ר' משה-ליבר אופר, שנמנה עם חסידי טריסק. כאשר הגיש את בקשת הברכה פרץ בבכי מר. "רבי, הושיעני!", קרא בזעקה. "הירגע נא!", השיב הרבי. הלה הסדיר את נשימותיו והחל לספר. הוא התגורר בקראסנובורג, שהייתה בקו החזית. הרוסים תקפו את העיר באש ארטילרית, גרמו לשרפת בתי העיירה וכבשו אותה במתקפת בזק. אנדרלמוסיה השתרה.

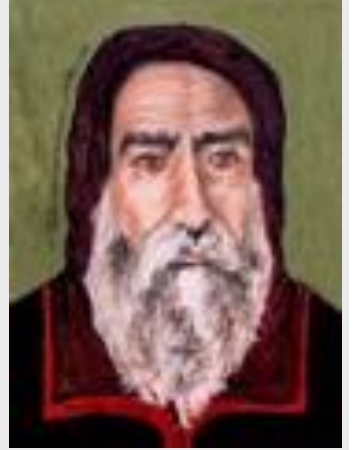
"מאז אבדו עקבותיהם של רעייתי ושלושת בניי". הוא עצמו נמלט מפני הצבא הרוסי, שכן גליציה השתייכה לקיסרות האוסטרו-הונגרית ואל אזרחיה התייחסו כאל אזרחי אויב. בחלוף הזמן שב הצבא האוסטרי וכבש את העיר. הוא חזר לעיר עם עוד פליטים יהודים, ומיד פתח בחיפושים אחר משפחתו. "כבר שנה שלימה אני מחפש אחריהם!", בכה, "והעליתי חרס בידי! פניתי לארגוני סיוע בין-לאומיים, ניסיתי את כל הכיוונים האפשריים - ואין בדל של מידע על אודותיהם. אנא רבי, אמור לי, האם אזכה לראות אי-פעם את בני ביתי?". דממה מתוחה שררה בחדר. הצדיק השעין את ראשו על ידיו, אחוז שרעפים ושקוע במחשבותיו. עשר דקות תמימות חלפו. בעיניו של ר' משה-ליבר נדמו הדקות לנצח. לפתע התנער הצדיק, הרים את ראשו והביט בעיניים יוקדות בר' משה-ליבר. "איש צעיר!", קרא בקול, "אין לך סיבה לדאגה! ראיתי את בני משפחתך, את אשתך ואת ארבעת ילדיך - בינתיים נולדה לך בת - והם בריאים ושלמים!".

עיניו נפערו לרווחה, והוא התקשה לעכל את משמעות הדברים. האומנם שמעו אוזניו נכונה?! לדברים מפורשים מאלה לא ייחל בחלומותיו הוורודים ביותר. הוא פנה לצדיק בדמעות תקווה: "רבי, אנא אמור לי מתי אזכה לראות אותם!". **"בעוד שלושה ימים"**, נקב הרבי במועד מפורש. "אשתך וילדיך יבואו לעיר הזאת, ותתאחדו מתוך שמחה, בריאים ושלמים!". שלוש יממות של המתנה נרגשת חלפו על מיועדנו. לא היה לו צל של ספק כי הבטחת הרבי תתממש. ואכן, דבר מדבריו לא נפל ארצה: **בדיוק כעבור שלושה ימים, באו לעיר אשתו וארבעת ילדיה - ובהם תינוקת שנולדה במרוצת הזמן ושאותה לא הכיר כלל.**

בחלוף ההתרגשות הראשונית סיפרו על המאורעות שעברו עליהם בתקופת הנתק. האישה סיפרה כי הם נפלו בשבי הרוסים כשכבשו את העיר, וכשהחריפה המלחמה אסרו עליהם הרוסים לשוב לשטח אוסטריה. "הק לפני שלושה ימים", הוסיפה בהתרגשות, "קיבלנו אישור לחצות את הגבול לאזור שנכבש בידי הצבא האוסטרי, ויכולנו להגיע לכאן!". "לפני שלושה ימים!", חזר אחריה בעלה, נרעש ומשתאה, "הלוא זה היה בדיוק בשעה שבה הייתי בחדרו של הצדיק! עיניו הצופיות למרחקים חזו הכול בבהירות!". (מעובד מתוך צבי תפארה)

החסיד הקדוש רבי יהודה פינטו זצ"ל הידוע גם כרבי הדאן- נולד במרוקו. איש קדוש, תמים, חזן במצוות ובצדקות, מלומד בנסים, החסיד העניו השלם. בעל חסדים מופלאים ומופלגים. מידי עוברו ברחובות העיר מוגאדור אצים רצים אנשי העיר לנשק את ידיו יהודים וישמעאלים כאחד, ובאותה נשימה מבקשים מרבנו לברכם לרפואה, הצלחה ופרנסה, וכן נתנים כמתנת ידם ע"מ שיחלק לנזקקים.

מימיו לא עלה על משכבו, כשהפרוטה מצויה ברשותו, וכל מטבע שהיה בביתו, חילק לצדקה ולעניים הרבים. התייחס לבני העניים כאל בניו שלו, ובמקום שבו ידע כי ההורים דלי האמצעים לא יכולים להרשות לעצמם לקנות לבניהם בגדים חדשים, קנה להם את הבגדים לקראת החגים כדי לשמח את לבם. ובהגיע ילדי העניים לגיל בר-מצווה, היה קונה להם טלית ותפילין, מלבישם בבגדים חדשים ושמח איתם בשמחתם כאילו היו בניו, ובהגיעם לחופה, היה עושה להם חופה ושמח בהם.

ענותו מופלא. גאון בנגלה ובנסתר. היה שוקד על התורה ימים ולילות. נהג לקשור את שערות ראשו למסמר בשעת לימודו, כך שאם יבוא לנמנם משיכת שערו תעירו. מעולם לא לבש בגד חדש, וכאשר היו מביאים לו נעליים חדשות, היה תחילה טובלם במים ליישן, ורק לאחר מכן היה לובשן. חכמתו ופיקחותו בכל שטחי החיים, הביאו אליו את בכירי הנהגת העיר והמדינה, נציגים זרים דיפלומטים ושגרירי מדינות נשרכו ונעמדו בתור אחר דלת חדרו, כדי לקבל עצה ותושייה בעניינים שונים העומדים על הפרק. נפטר בט"ו באב ה'תרמ"א (1881).

אביו: ר' חיים (הראשון). **בנו:** ר' חיים פינטו (השני). **אחיו:** ר' יאשיהו, ר' יוסף ור' יעקב.

לאחר שנפטר אביו, הצדיק המקובל רבי חיים פינטו זצ"ל, ישבו בניו שבעה, וכל בני הקהילה באו לנחמם ביגונם, המנחמים היו רבים, והשעות הארוכות נתנו את אותותיהם בבניו. ושניים מהם, ר' יוסף ור' יאשיהו נרדמו מחמת עיפותם. רק בנו, ר' הדאן נשאר ער.

והנה הוא רואה את אביו זצ"ל בחיי חיותו מולו, מתוך פחד צעק צעקה גדולה. לשמע הצעקה התעוררו אחיו ושאלו לפשרה. סיפר להם בהתרגשות רבי הדאן: "ראיתי את אבא ניצב מולי בחדר". באותו לילה התגלה אביו בחלום ואמר לו: "רציתי להופיע אצלך בהקיץ, עכשיו שגילית את הסוד, אבוא אליך רק בחלום". לאחר מכן מור אביו אכן היה מגלה לו עתידות בלילות.

באחת השנים העיבה צרה גדולה על שמי מרוקו. בצורת קשה פקדה את הארץ, וגשם לא ירד להרוות את צמאה. היבולים נבלו בשדות, והיוקר החל להאמיר. האיכרים היו הראשונים להרגיש את קשיי הבצורת, אולם לאחר זמן, כאשר החיטה אזלה מהשוק, החלו כל תושבי מוגאדור להרגיש את אימי הרעב. לא עבר זמן רב, והיוקר האמיר, והמצוקה ניכרה בכל תחומי החיים.

ראשונים לסבל היו העניים, שגם בשנות השובע אינם משופעים בממון. אבל ככל שהבצורת נמשכה, נפגעו יותר ויותר תושבים. בהתקרב ימי החגים נוכח ר' הדאן לדעת, שכספו לא מספיק לו לקנות את כל צורכי החג. צערו היה גדול. "הכיצד נכבד את החג?" דאג הצדיק. "איך אוכל לאחוז במנהגי ולרכוש בגדים חדשים לבני הבית? ומי ישמח את לב העניים ויקנה להם בגדים כפי שנהגתי לעשות מדי שנה?"

מחשבה זו טרדה את מנוחתו ולא נתנה לו מנוח, והוא עלה על יצועו עֶצֶב, על כי נמנע ממנו להחזיק בדרכו ולשמח לב העניים, כאשר נהג לעשות מדי שנה בשנה. בבוקר שלמחרת התעורר ר' הדאן נפעם כולו. העצב היה ממנו והלאה. דמות אביו הצדיק ר' חיים, עמדה לפני עיניו כפי שהופיעה לפניו בחלום באומרה: "אל תדאג בני, גם השנה תוכל לקבל את פני החג, כפי שהיית רגיל לעשות תמיד". הדברים חיזקו את לבו, והוא היה סמוך ובטוח שחלומו עומד להתקיים.

כעבור זמן קצר הופיע בביתו משרתו של הגביר משה אפללו. "אדוני מבקש שכבוד הרב יבוא אליו", אמר בהכנעה. כדרכו תמיד, לא סירב הרב לבקשה. הוא הצטרף אל המשרת, ויחדיו שמו פעמיהם אל ביתו של הגביר. משה אפללו קיבל את פני הרב בהדרת כבוד. "דבר לי אל הרב", פתח. "הלילה, בחלום, הופיע לפני ר' חיים פינטו זצ"ל, והוא ציווה עליי לדאוג, לכך שלכבוד הרב לא יחסר מאומה לכבוד החג".

הוא הוציא מכיסו סכום כסף ומסרו לרב, תוך שהוא ממשיך לומר: "אין זה מן הראוי, שרק אני אוכל ללבוש בגדים חדשים בחג, וכבוד הרב יאלץ להסתפק בבגדים ישנים". ר' הדאן לא סירב למתנה, שאביו השפיע לו. הוא לקח את מתנתו של העשיר, נפרד ממנו לשלום, ושם את פניו לבית-המסחר. בכסף קנה בגדים ודברים נחוצים לעניים, והשאיר לעצמו מעט, כדי לקנות גם לבני ביתו את הדרוש לחג, ולקיים את מצוות "ושמחת בחגיך", כפי שאביו ציווה עליו.

בצעירותו עבר ר' הדאן ברחוב, והנה ניגש אליו ערבי והכה אותו על לא עוול בכפו. הרב בתגובה לקח אבן בידיו וזרק על הערבי ופגע בפניו והחלו לזוב דם, דבר הסיפור 'כיצד העיז הודי להכות גוי' התפשט כאש בשדה קוצים ואף הגיע לשמע המושל, הלה שלח לקרוא לאביו הצדיק רבי חיים פינטו, שיעשה את דרכו אליו וייתן את הדין על מעשה בנו.

ר' חיים הגיע אל שר העיר. והנה לתדהמת כולם נראו כמין שני קרני אש יוצאים מפניו של הרב הקדוש, עד שכמעט נשרף שר העיר, ולפתע התחיל השר לצעוק למשרתיו: "מספיק, חם לי, בוער לי", ובהתקרב הרב הקדוש אליו ביקש שר העיר מחילה על שהטריחו (היות והבין כי בכח הרב לכלותו מן העולם, ולפיכך החל חושש על חייו), ולאחר מכן השר ביקש מהרב הקדוש להעניש אותו ערבי, שהיכה את בנו רבי הדאן, הרב סירב לדבר ונעשה קידוש ה' גדול.

המקובל הרב ג'ינו ג'אן זצ"ל - נולד בטריפולי שבלוב בשנת ה'תרע"ח (1918). קודם לכן נולדו להוריו שני ילדים שנפטרו בקטנותם ל"ע, וכסגולה למי שמתו ילדיו, שיקרא לבנו הנולד, שלא בשם יהודי, אבל לא לקרוא חלילה בשם גוי. לכן קראו לו בשם ג'ינו על שם העיר ג'נבה שבשווייץ, סמל לשלום. בשנת ה'תרצ"ה (1935) בהיותו כבן 18 התחתן ולאחר מכן נשאר לדור בסרת. סבו, ר' יעקב המריץ את רבינו ללמוד שחיטה ולקבל סמיכה מאת בית הדין של טריפולי והוא הוסמך בשנת ה'תש"ב (1942) בהיותו כבן 24 שנים בלבד לשוחט ובודק על ידי דיני העיר טריפולי. בצעירותו סבל רבות מכליותיו והוכרח לגלות אל עיר המרפא בנגזי לדרוש ברופאים ורפואות. בשנת ה'תש"ג (1943), כאשר הרב ג'אן היה בגיל עשרים וחמש, עבר לדור עם אשתו וילדיו לבנגזי שם שכר חדר מאת הגאון הגדול רבי יוסף ג'אן זצ"ל (ראב"ד בבנגזי) וממנו למד את תורת הסוד. לפרנסתו עבד מספר שעות בודדות בחנותו. לימים סיפר: "בכל לילה הייתי מעורר את רבי יוסף זצ"ל בחצות ולמדנו עד הנץ החמה בתורת הסוד. לאחר תפילת שחרית וטעימה קלה בבית הכנסת, המשכנו ללמוד עד שעה 11 לפני הצהריים. כך למדנו בכל יום תשע ברציפות. בכל ימות השבוע בשנים הללו סיימנו את כל ספר הזוהר עם פירוש מקדש דוד ועוד ספרי סוד". בשנת ה'תש"ח (1948) ביקש לחונן את עפר ארץ ישראל וביקש לעלות לארץ.

בתחילה הגיעו לעיר הנמל טריפולי ומשם הפליגו לאטליה (לומא). האוניה נסעה מגרמניה דרך איטליה, אבל רבינו נסע מאיטליה ישר לארץ הקודש, ולאחר מסע לא קצר הגיעו בר"ה ה'תש"ט (1948) לא"י ומשם פנו לגור ביפו. הוא קיבל דירה קטנה ללא רצפה וללא מיטות, הצטופפו בתנאים לא תנאים. למרות זאת קיבל על עצמו באהבה את היסורים של ארץ הקודש. הגאון הצדיק רבי רפאל טולידנו זצ"ל כשנפגש עם רבינו מינה אותו לשוחט מטעם הרבנות הראשית לישראל. למרות שעסק לפרנסתו, הגה כל ימיו בתורה בנגלה, ובעיקר בנסתר על פי מה שקיבל מרבו המובהק. גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש. מעט מחידושי הנפלאים, העלה על הכתב בספר 'גינת נוי' על התורה, שיצא לאור מיד לאחר פטירתו. נפטר ב-ט"ז מנחם אב ה'תשס"ח (2008). חי כ-91 שנים. ציונו בבית-העלמין סגולה בפתח-תקווה.

אביו: ר' משה. **אמו:** מרת מיסה (משפ' חכמון). **אשתו:** מרת יפה גמילא (משפ' פדלון). **מרבנותיו:** הגאון המקובל ר' יוסף ג'אן (ראב"ד בבנגזי-לוב). רבינו היה תלמידו המובהק). **ספריו:** **גינת נוי** - על התורה

אהבתו לארץ הקודש לא ידעה גבולות, ומאז ומתמיד חשקה נפשו לגור בארץ הקודש, אלא שבארץ שלטו הבריטים, ולא היה אפשרות לקבל רישיון עליה. לימים, שמע על מדינאי בלוב, שתמורת הון רב מסדר רישיון. **הרב מכר כל אשר לו וקנה רישיון כניסה לארץ הקודש עם אשתו.** כאשר הוא ואשתו הרבנית הצדקנית מרת יפה ע"ה נפרדים מכל בני משפחתם בלוב: הורים, אחים, אחיות, דודים ודודות ועלו לחונן את עפר הארץ בגפם, ללא כל פרוטה לכיסם, ועלו למקום בלתי נודע, והעיקר לגור בארץ הקודש. כך שמענו ממנו.

למרות אהבתו לארץ הקודש, כל ימיו היה מתגעגע לשנים בהם יגע בתורה ברוב שעות היום במחיצת מורו ורבו הגאון הגדול רבי יוסף ג'אן זיע"א, ואמר לנו פעמים רבות: "אני מתגעגע בכל רגע לשנים הללו". התורה מתוקה מדבש. גם לעת זקנתו כאשר היינו לומדים יחד, היה אומר: **"הרגעים היחידים בחיי שיש לי מהם עונג, הם לימוד התורה המתוקה מדבש"**.

בדרכו לארץ הקודש מלוב, נסעה האוניה דרך איטליה. כאשר חנתה האוניה באיטליה כמה ימים, נכנס להתפלל בקהילה היהודית ברומא. **כאשר שוחח עמו הרב של רומא, וראה שהינו מלא וגדוש בתורה ויראת ה', התחנן לפניו, ואמר לו, שאם ישאר לגור שם- יתן לו משרה חשובה מאוד ופרנסה בשפע.** אבל רבינו לרוב אהבתו לארץ הקודש לא הסכים לזה. פעמים רבות אמר לנו, שלמרות כל היסורים שהיו מנת חלקו בארץ ישראל, אינו מתחרט על זה שזכה לחונן את עפר הארץ.

למרות שהיה מקובל גדול, הסתיר זאת. וסיפר לנו שכשלמד לפני רבו הגאון המקובל ר' יוסף ג'אן ביקש ממנו מאן דהו להתפלל על צרה גדולה, **ופעל עבורו ישועה על ידי השמות הקדושים, והוא אברך צעיר בן עשרים וכמה שנים.** כשסיפר זאת לרבו, הקפיד עליו מאוד, ואמר לו **שאושר עליו להשתמש בשמות הללו, וכן אושר עליו לכתוב סוד, כי הוא תורה שבקבלה בלבד.** ולכן בספרו "גינת נוי" נזהר שלא לכתוב דברי קבלה.

יש לציין שהיה בעל זכרון פונומלי ממש, מה שלמד לא שכח. גם לעת זקנתו שכבר כהו עיניו היו דברי הזוהר והקבלה שמורים על ליבו. **פעם** סיפר איך חיבר את ספרו גינת נוי: "פתחתי חומש, שקעתי בהרהורים, והתבוננתי בפסוק זמן רב. ואז התגלה לי ביאורו ומיד הייתי כותבו. לא עיינתי בשום ספר כשכתבתי את הספר, כולו היה מהזיכרון בלבד". אני המוציא לאור של הספר וציניתי מראה מקומות ובכל פעם נדהמתי מחדש איך ציטט מדרשים וחז"ל בע"פ בספר. עמלתי קשה מאוד לציין מראה מקומות לספר הקדוש הזה שנכתב כולו בע"פ.

כשהייתי ילד ישנתי עימו יחד בהזמנות אחת. **והבחנתי איך היה מתלבש בצניעות מופלגת תחת השמיכה, שקורות ביתו לא ראו כלל את גופו, אפילו באותם המקומות שבני אדם אינם מקפידים עליהם.**

כשבתו הצדקנית מרת גאולה ע"ה נפטרה על פניו באמצע הלילה, לא רצו לספר לו. הוא לא ידע כלל שמצבה קשה כל כך. בבוקר, כשבאו לומר לו את הבשורה הרעה, לא ידעו איך לומר לו זאת. אלא שלהפתעתם מיד כשנכנסו לביתו, אמר להם הרב: **"אני יודע הכל. באמצע הלילה גאולה נפטרה!"** ויהיה פלא בני המשפחה ביררו שאף אחד לא גילה, אבל הוא ידע...

פעם אחת ביקרו אותו שתי בנותיו. לאחר ששהו אצלו זמן מה, ביקשו לנסוע לביתם. אלא שהרב ביקש שישארו עוד, אלא שהם מיהרו מאוד והתנצלו שאינן יכולות, כי הם ממהרות. הרב לא ענה. לאחר כמה דקות נסיעה הרכב נתקע. הם התקשרו אליו ובקשו סליחה שנסעו, הרב אמר להם שסולח מכל ליבו, והכל יהיה בסדר. **לאחר מכן ניסו לראות מה ניתן לעשות, והנה הרכב נוסע כרגיל, והיה לפלא!** תודתינו נתונה לנכד הרב הי"ו על התמונות ועל הסיפורים. ניתן ליצור קשר 052-7611435

הגאון הרב שמשון ורטהיימר זצ"ל - נולד בוורמס ב-י"ג שבט ה'תי"ח (1658). בצעירותו למד בישיבה בוורמס וכן בישיבה בפרנקפורט. בשנת ה'תמ"ה (1685) הגיע לווינה ושימש כגזבר של קיסר אוסטריה לאופולד הראשון ונחשב ליהודי העשיר ביותר באוסטריה בתקופתו. הוא ניצל את מעמדו לשתדלנות עבור יהודי וינה בפרט ואוסטריה בכלל. מכספו נדב לקהילות יהודיות במצוקה, לפדיון שבויים ולצדקה. קהילות רבות הכתירו אותו כאב"ד, חלקן לשם כבוד, וחלקן מינו אותו בפועל ושלחו אליו כתב רבנות, אך הוא לא כיהן בהן כרב. בהן: ניקלשבורג, אייזנשטט, וורמס, פראג, קראקא, וקהילות אחדות בליטא. הוכתר גם כרב המדינה של מורביה והונגריה ושימש כמנהיגה הרוחני של קהילת יהודי וינה.

בנסיעותיו למען הקיסר, לקח עמו במרכבתו את כרכי התלמוד הבבלי וספרי פוסקים, ובדרכים היה לומד וכותב את תשובותיו בהלכה. בהמשך שימש גם כגזבר של הקיסרים יוזף הראשון, קרל השישי וכן שימש כנציג דיפלומטי שלהם. מנע את גירוש יהודי רוטנבורג על ידי תשלום כופר גדול לקופת המדינה. שאלות רבות בהלכה הגיעו אליו ובפניו ביה"ד הרבני בראשותו, שבו שימשו הדיינים הגאונים: ר' יעקב אליעזר בראונשווייג, ר' שמעון בן יהודה לייב יאליש מקרקוב ור' אלכסנדר בן מנחם הלוי מפרוסניץ. רבי יאיר חיים בכרך (בעל 'חוות יאיר') כתב עליו: "**מימות רב אשי לא נמצא דוגמתו, תורה וגדולה במקום אחד**". נפטר ב-י"ז אב ה'תפ"ד (1724). ציונו בבית העלמין העתיק של וינה. חי כ-66 שנים.

אביו: ר' יוסף ורטהיים אופנהיימר. **אישתו:** מרת מירל שיף ורומיקה פרומט ברילין (בת ר' יצחק ומרת שרלה. ר' יצחק שימש כאב"ד בהמלבורג ובמנהיים והסבא של שרלה היה ר' שמשון וולף אופנהיים, מנכבדי קהילת וורמס). **מרבתינו:** ר' אהרן תאומים. **ילדיו:** ר' שמעון וולף (התפרסם אף הוא כשתדלן ומקורב למלכות), ר' ליב, מרת טלצא, מרת פרדקן ליבמאן, מרת אוה, מרת חנה, מרת שרה. **חתניו:** ר' יששכר בער, ר' יוסף אופנהיים אב"ד האלישוי (נישא למרת טלצא), ר' משה (אב"ד במברג, רב וראש ישיבה ב'קלויז' הפרנקפורטאי, ורבה של רוזנות הסן-דרמשטט).

שמו של רבינו, בחיר תלמידי הישיבה בווינה, נודע למרחקים. אף שבא מבית עני, עשירים רבים חשקו בו לחתן. מנעוריו התבלט כתלמיד חכם בעל שיעור קומה ומידות נאצלות. בסופו של דבר זכה בו ר' שמשון עבור נכדתו שהיה מנכבדי המלבורג, אחרי שפנה אל רבו וביקש לשדך את תלמידו האהוב לנכדתו. "אתן ככל שוירה הרב", התחייב; "עשיר אני ובעל יכולת". הברכה ניתנה, והשידוך יצא אל הפועל. הבשורה על שידוכי החתן העילוי הייתה לשיחת היום באזור. זו הגיעה גם לאוזניו של ראש הקהל בווינה, וזה חש צביטת אכזבה. אף הוא השתוקק לקחת את ר' שמשון לחתן, אך החמיץ את המועד.

ההכנות לחתונה החלו, ואז אירע אסון כבד. שריפה גדולה פרצה בעיר. הלהבות התפשטו במהירות מבית לבית. כשהושגה שליטה על האש התבררו ממדי האסון: הדליקה גבתה קורבנות רבים, ורכוש רב עלה בלהבות. גם בית ראש הקהל הפך לאפר. בין האוידים נמצאו גופותיהם של החותן והחותנת העתידיים. ר' שמשון היה מוכה הלם וצער. ככל שניסה לברר את שלומה של כלתו, לא הצליח להשיג מידע. היא נעלמה. היא לא נמצאה בין הנספים או הפצועים. ההערכה הייתה, שאף היא קיפחה את חייה.

הוא החליט - הוא לא ינח ולא ישקוט, עד שימצא את כלתו, וכל עוד לא יידע בבירור מה עלה בגורלה, לא יקבל שום הצעת שידוכים. הימים חלפו. אט-אט החל הספק לכרסם בליבו. באותה עת החל ראש הקהל של וינה ללחוץ עליו לשאת את בתו. "היא ברוכת מעלות", ניסה לשכנעו, "וגם אני התברכתי בעושר רב ואוכל לפרנס אותך ברוחב יד. ובאשר לכלתך האבודה - אם יתרחש הנס והיא תופיע פתאום, אפצה אותה בסכום גדול, כדי לפייסה".

אלא שר' שמשון עמד בסירובו. ראש הקהל לא ויתר. הוא פנה אל רבו, וביקשו להורות לתלמידו להינשא ולהקים משפחה. אחרי השיחה עם רבו לא יכול היה למאן עוד. "אני מסכים", אמר לרב בלב חצוי, "ואולם אני מבקש להציב תנאי לפני המחותר: החתונה תתקיים בעוד חצי שנה. עד אז המחותר מתחייב לערוך בכל שבוע סעודה בעבור עניים נודדים. עליו לפרסם על דבר הסעודות האלה באיזור. אני עצמי אשאת את האורחים ואגיש להם את מנתם". המחותר הביע מיד את הסכמתו למהלך, והצדדים הכריזו על השידוך. החותן החל לממש את התחייבותו. הוא ערך סעודות כיד המלך, והשמועה עליהן עשתה לה כנפיים. עניים רבים נהרו לווינה כדי לסעוד את נפשם בארוחה טובה.

פעם אחת הבחין אחד הסועדים באישה צעירה היושבת בפינת האולם וממרתת בכי. לאחר שהפציר בשאלתו להבין, מדוע היא בוכה השיבה: "כיצד לא אבכה בשעה שלוקחים ממני את חתני!". דברי האישה התגלגלו מפה לאוזן, עד שהגיעו לר' שמשון. הוא ביקש לראות את האישה הבוכייה וזיהה שזו כלתו הנעלמת. מיד ניגש אל המחותר והודיעו: "צר לי, עלינו לבטל את השידוך. מצאתי את כלתי הראשונה". המחותר נדהם מההפתחות הפתאומית, ומגדלות נפשו המוכן לוותר על חיי שפע נטולי דאגה ולשאת כלה יתומה וענייה.

בהתייעצות עם רעייתו החליטו לשאת בהוצאות חתונתם של ר' שמשון וכלתו הראשונה. הסיפור המרגש התפרסם במהירות בעיר. הכול שחו באישיותו האצילית של ר' שמשון, שוויתר על חיי עושר ורווחה כדי לשמור על נאמנותו לכלתו הראשונה. אפילו לחצר קיסר אוסטריה לאופולד הראשון הגיעו הדברים, והוא ביקש לתהות על קנקנו של האיש. "מניין באה מידת הנאמנות הזאת?", ביקש לדעת.

רבינו השיב בפשטות: "אם אדם חדל להיות נאמן, הוא חדל להיות אדם!". התשובה כבשה את לב הקיסר, והוא אמר: "אני זקוק לאדם נאמן כמורך", ומינה אותו לגזבר המלכות. מעתה נזדמנו על שולחנו תורה וגדולה כאחד. הוא שימש כראש הרבנים באוסטריה, מורביה ובוהמיה, והעושר והחוכמה לא פסקו גם מבניו אחריו. דורות של תלמידי חכמים יצאו ממנו, ובהם גדולי ישראל מפורסמים, ואף משפ' היילפרין המיוחסת מוצאה ממנו. (ע"פ 'עלי זיכרון', מעדות ר' ישכר-שלמה טייכטל הי"ד, מבוססת על ארכיון הקהילה היהודית בווינה)

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים, אנא שלחו למייל
PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה PnineZadikim@gmail.com

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו